

Voorzitter

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Ik heet bij de stemmingen de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid welkom, die, in verband met verblijf buitenslands van de staatssecretaris van Financiën, namens de regering hierbij aanwezig is.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Uitbreiding van de niet-afrekbaarheid van kosten en lasten die verband houden met omkoping) (28873)**.

(Zie vergadering van 11 april 2006.)

Het wetsvoorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

Aan de orde is de **stemming** over het wetsvoorstel **Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 ingeval wetsvoorstel 28873 houdende uitbreiding van de niet-afrekbaarheid van kosten en lasten die verband houden met omkoping kracht van wet verkrijgt (30405)**.

(Zie vergadering van 11 april 2006.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, de SP, D66 en de Onafhankelijke Senaatsfractie tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel van wet van de leden Vendrik en Verburg tot wijziging van de Wet op de ondernemingsraden in verband met het verschaffen van openbaarheid over de hoogte van inkomens van topkader, bestuurders en toezichthouders van ondernemingen (Wet Harrewijn) (28163)**.

De **voorzitter**: Ik heet de initiatiefnemers, de heer Vendrik en mevrouw Verburg, welkom, die het bijzondere genoegen mogen smaken om dit wetsvoorstel in de Eerste Kamer te verdedigen. Eveneens heet ik welkom de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de heren Raaijmakers en Van Holstein die hier in hun hoedanigheid als adviseurs van de initiatiefnemers aanwezig zijn.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Leijnse** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Inkomens, en vooral topinkomens, mogen zich de laatste tijd in een ongemene belangstelling verheugen. Daar is reden voor, omdat hier en daar de verhoudingen volkomen zijn zoekgeraakt. Wie de bestuurdersinkomens van de ondernemingen ziet die in de beursindex voorkomen, vraagt zich af hoe nuttig en onvervangbaar de arbeid van één persoon moet zijn om een tegenpres-

tatie van 1,5 tot 2,5 mln. per jaar te rechtvaardigen in een samenleving waar meer dan een miljoen huishoudens met minder dan € 20.000 rondkomt en het modale inkomen de € 35.000 niet te boven gaat. Hoewel over de vraag wat rechtvaardige inkomensverhoudingen zijn de meningen ver uiteenlopen, bestaat algemeen het gevoel dat hier sprake is van ongerechtvaardigde verschillen.

Dat deze discussie recentelijk weer op de politieke agenda is gekomen, heeft de volle instemming van de PvdA. Nog maar een dikke dertig jaar geleden vermeldde het verkiezingsprogramma van mijn partij dat gestreefd werd naar een rechtvaardige verhouding van 1:5 tussen het minimuminkomen en het hoogste inkomen. Radicale stromingen in de partij vonden dit nog veel te genereus: 1:3 zou beter zijn. In de jaren die volgden, heeft in de landspolitiek echter een geheel andere opvatting gedomineerd. In die opvatting was de inkomensvorming onderwerp van private overeenkomst en als zodanig geheel vrij. De overheid moest zich niet met de inkomensverhoudingen bemoeien. Sommige partijen begonnen er een gewoonte van te maken om hun tegenstanders te verwijten dat ze inkomenspolitiek wilden bedrijven. Alsof dat uitermate laakbaar zou zijn! Zelfs het fiscale instrument mocht niet meer gebruikt worden om de reële inkomensverhoudingen te beïnvloeden, terwijl het daar toch mede voor bedoeld is.

De afgelopen jaren zien wij echter een kentering in dit debat en blijkt de politieke belangstelling voor rechtvaardige inkomensverhoudingen weer toe te nemen. Helaas houdt de bereidheid tot effectief ingrijpen nog geen gelijke tred met de toonhoogte van de verontwaardiging, maar wat niet is kan komen. Zeker gezien het feit dat een van de indieners van het voorliggende initiatiefvoorstel zich herhaaldelijk heeft onderscheiden met forse uitspraken over ongerechtvaardigde topinkomens, wil ik bij deze discrepantie tussen woord en daad vandaag even stilstaan.

Hoewel de echt exorbitante topinkomens vooral in de particuliere sector worden verdiend, richt het politieke debat zich de laatste jaren bijna uitsluitend op de bestuurdersinkomens en de collectieve en semi-collectieve sector. Recent schijnt daarbij het inkomen van de minister-president zo niet de maat aller dingen, maar wel de limiet voor bestuurders in de collectieve sector te zijn geworden. Bij de wijsheid van die maat moet men grote vraagtekens zetten. Zij zal in de praktijk niet werken en wel om minstens twee redenen. In de eerste plaats is de schadeloosstelling van de minister-president, net als die van de ministers en de Kamerleden, in de eerste plaats een politiek inkomen. In alle beschaafde democratieën zijn politieke inkomens naar verhouding laag. Dat is zo, omdat politici vertegenwoordigers van het volk zijn en zich dus ook in inkomen niet mijlenver boven het volk moeten verheffen. Verder is het zo, omdat de politiek een roeping moet blijven en niet een carrière. Mensen moet niet in de politiek gaan om het geld en ze moeten vooral ook niet aan hun zetel blijven vasthouden vanwege de inkomsten. Hoge politieke salarissen worden internationaal beschouwd als een teken dat er met de democratie iets niet in orde is. Politieke salarissen volgen het politieke democratische klimaat van de samenleving en hebben weinig te doen met rechtvaardige inkomensverhoudingen, laat staan dat zij daarvoor een maat zouden zijn.